

ĐẾN LIÊN HOA

- Liên Hoa đến cũng dễ dàng,
Liên Hoa đến cũng muôn ngàn khó khăn.
Dễ đến bởi tâm hằng nhơn đức,
Khó đến vì tánh rất ác gian;
Liên Hoa nhiều kẻ luận bàn,
Nhưng Liên Hoa thật muốn sang ít người.
Liên Hoa chẳng biết nơi nào đến,
Hoặc biết mà không tiến đạo tâm;
Mãi trong thái độ ngừ ngằm,
10. Đường tiên cũng chất nẻo phàm cũng chua,
Từ kẻ ở trong chùa ngoài ngõ,
Cầu Liên Hoa hỏi có mấy ai?
Tu mong được hưởng hiện nay,
Ít người cầu giải thoát ngày mai sau.
Ngã dục hiện thời đeo nặng trĩu,
Đạo tâm vì đó chịu giả danh;
Thử đem hỏi khắp nhân sanh
18. Tu như thế đó có thành được ư?
Khỏi đáp lại chắc người cũng biết,
Tu vậy không thể diệt nghiệp trần;
Nghiệp trần nếu mãi lần khôn,
Đời chưa rảnh nợ khó gần Phật Tiên.
Nhân nghĩa chẳng, tu hiền cũng chẳng,
Phật khó trông khó đặng Liên Hoa;
Đạo tâm nếu để cách xa,
26. Con đường giải thoát cũng là mất luôn.
Cảnh khô ách như nguồn nước đổ,
Người mê bao cũng cố tỉnh lên;
Rán tu tự cứu mình nên,
Đồng thời cứu kẻ khác lên Phật đài.
Khó tu bởi xưa nay nhiễm thế,
Cố tu ngày gần sẽ thành công;
Rán tu cho khắp đại đồng,
34. Chớ tâm tu hẹp chớ lòng tu riêng.
Tu cho đến Hoa Liên Tịnh Độ
Tu cho chơn giác ngộ trong lòng;
Tu cho tánh Phật khai thông,
Tu cho tâm chúng sanh đồng tỉnh ra.
Tu như vậy mới là chánh giác,
Tu thế là giải thoát muôn dân;

- Liên Hoa người muốn được gần,
 42. Phải tu nhanh chóng chớ chần chờ lâu.
 Tu nếu nhận là cầu siêu thoát,
 Rán tu đừng ngơ ngác trong tâm;
 Nếu tin Thánh trước là phàm,
 Thì mình cũng có thể làm Phật Tiên.
 Kẻ thành đạo nhờ duyên trước lớn,
 Hoặc nhờ tu tinh tấn hiện nay;
 Không duyên mà cố tu hoài,
 50. Phật hay Tiên cũng có ngày được nên.
 Ai người muốn ngồi trên Sen báu,
 Tu phải dùng tâm đạo làm nguồn;
 Đạo tâm suông nghiệp đời suông,
 Cõi phàm qua Thánh bắt nguồn từ đây.
 Tâm là gốc tạo gây vạn sự,
 Lành cũng tâm mà dữ cũng tâm;
 Đường về tới chốn Lô Âm,
 58. Tâm tìm khóa mở, tâm tầm lối đi.
 Người phải tự chỉ huy tâm lấy,
 Khiến tâm đi trong cái quang minh;
 Mình không làm chủ được mình,
 Khác nào những đám lục bình trôi sông.
 Nếu người cứ buộc lòng theo cảnh,
 Bị cảnh làm tâm tánh mãi lo;
 Việc nào cũng đợi cảnh cho,
 66. Cảnh tan người cũng ra tro cuộc đời.
 Chủ được cảnh thì người thông thả,
 Cảnh chủ người thì họa khổ luôn;
 Như vui mà thật là buồn,
 Lúc nào cũng bị rối cuồng trong tâm.
 Cái tâm ấy đã lầm muôn thuở,
 Quen đường trần bợ nợ đường tiên;
 Nếu người thiếu sức nhẫn kiên,
 74. Cảnh nào cũng có thể nghiêng được lòng.
 Tâm nếu mãi đèo bồng sự thế,
 Muôn dây oan trói ké con người;
 Chim lồng cá chậu thế thôi,
 Có bao giờ được về ngồi Liên Hoa.
 Sự đời xét kỹ ra tất biết.
 Bận tâm nhiều thì việc khổ nhiều;

- Khô cho người sướng là siêu,
82. Khô cho mình sướng là chiêu bất lành.
Đường về Phật lợi danh chẳng buộc,
Chôn Liên Hoa chỉ rước từ tâm;
Hỡi ai đường Phật muốn tầm;
Liên Hoa muốn đến phải tâm cho từ.
Ở cõi Phật lành như nhau cả,
Người bất lành không thể đến đây;
Liên Hoa tiêu biểu cõi này,
90. Muốn sang đó chớ tà tây trong lòng.
Lòng được sạch đường thông dễ tới,
Dạ còn như nghệt lối khó đi,
Muốn đi mau tới Liên Trì,
Nên dùng gương trí bình đi giặc lòng.
Tự thân nếu người không bình trị,
Bị loạn trong hơn bị loạn ngoài;
Người gây tội lỗi xưa nay,
98. Phần nhiều tự tạo hơn ai xúi mình.
Tâm bình đặng là minh đạo đặng,
Đạo không minh thì loạn trong tâm;
Loạn tâm khiến vạn sự lầm,
Tiên mà bị rớt lại phạm vì đây.
Ai muốn được về Tây phương Phật,
Việc đầu tiên phải nhứt tâm đi;
Trước kia vọng động những gì,
106. Bây giờ chỉ một từ bi trong lòng.
Tội ác trước lấy công lành trả,
Phước đức nay trừ họa mai sau;
Dữ đừng tạo một mảy hào,
Lành đừng để một việc nào bỏ qua.
Biết kiếp sống người ta là khổ,
Nên thương người chớ có hại người;
Giúp cho người sống an vui,
114. Vạch cho người biết đường lui khỏi trần.
Đời đã giả mà thân cũng giả,
Hiệp rồi tan là cả cuộc đời;
Cuối cùng ai cũng thể thôi!
Hãy nên lấy đó làm nơi răn mình.
Tu cho khỏi nay sinh mai tử,
Tu cho vui khỏi sự khổ buồn;

- Tu cho ác thế khỏi luôn,
 122. Tu cho đôi lốt thịt xương ra vàng.
 Đòi đã khổ ngày càng thêm khổ,
 Chen lấn bao cũng có bấy nhiêu;
 Muốn nhiều tuổi sống không nhiều,
 Ấy là số kiếp trớ trêu người đời.
 Xưa cũng vậy nay thời cũng vậy,
 Chỉ khác tên triều đại mà thôi;
 Loay quay đến chết chưa rồi,
130. Người nào cũng thế có người nào hơn.
 Người mất cái ác nhân còn mãi,
 Ác nhân còn, còn phải luân hồi;
 Trả chùng hết nợ mới thôi,
 Luật Nhân quả chẳng dung người nào đâu.
 Thiện thì được sanh vào thiện giới,
 Ác thì rơi vào cõi ác lung;
 Nghiệp lồi đúng chỗ vô cùng.
138. Dù là nghiệp đã gieo trồng ngàn xưa.
 Tin nhân quả khá chừa ác nghiệp,
 Biết thiên cơ hãy dẹp lòng tà,
 Đừng rằng ai chẳng hiểu ra.
 Riêng mình biết cũng đủ sa lưới rồi.
 Việc thiện có thể người sống được,
 Lựa làm chi những việc hung tàn;
 Hung tàn chỉ một thời gian,
146. Mỗi lo suốt kiếp, đây oan muôn đời.
 Lương tâm của mỗi người đều có,
 Nếu người làm mất nó đi rồi,
 Như cây đã mục gốc chồi,
 Lúc nào cũng héo không hồi nào tươi.
 Đường tội phước nếu người biết nghĩ,
 Việc dữ lành để ý phân ra;
 Không làm trái đạo người ta,
154. Dù cho việc ấy lợi là bao nhiêu.
 Tạo nhân tốt sẽ chiêu quả tốt,
 Và cũng không cần rút lương tâm:
 Bạc muôn người có thể cầm,
 Nhưng điều cao quý ấy làm sao mua?
 Đòi sống khổ nên đưa giải khổ,
 Tạo thêm chi những chỗ đau sâu;

- Biết rằng đời tạm không lâu,
162. Gây vui chớ có gây sầu cho ai,
Nay người khổ ngày mai mình khổ,
Khổ xây vẫn là chỗ thế gian;
Hại người chớ tưởng mình an,
Mà là hại kẻ tức mang hại mình.
Người là giống hữu tình biết sống,
Thấy khổ người biết động tấm lòng;
Tấm lòng ấy có ai không?
170. Nhưng vì ích kỷ đành chôn trong người.
Ai ai cũng nên hồi tỉnh lại,
Lấy tâm người đối đãi với nhau;
Giá con người sẽ tăng cao,
Đời con người sẽ khổ đau bớt dần.
Tánh tốt ấy người cần nên có,
Có nó là có ngộ giải oan;
Nó là hạnh phúc trần gian,
178. Nó là một bước vào hàng từ bi.
Sự sống chẳng thiếu gì cách sống,
Sống sao không hư hỏng con người:
Sống không để phải hổ người,
Ấy là sống biết chọn nơi tốt lành.
Tốt lành sẽ giúp mình vinh hạnh,
Đời sống vui đạo tánh thêm vui;
Không làm nặng kiếp hiện thời,
186. Cũng không để ác nghiệp đời mai sau.
Liên Hoa muốn đến nào phải khó,
Tâm tốt lành là ngộ đưa sang;
Thế gian mà chẳng ác gian,
Không nay thì một mai hoàn Phật Tiên.
Đây còn nhớ lời khuyên buổi nọ,
Của một người trên lộ mộng trung;
Nói qua thế sự sau cùng,
194. Đây nhân tiện hỏi đường thông Liên Đài.
Người rằng nói cho ai cũng rõ,
Đi Liên Đài do lộ từ tâm;
Từ tâm càng rộng càng thâm,
Liên Đài càng dễ khiến tầm tới mau.
Nếu như có người nào hỏi tới,
Đem lời này chỉ lối họ đi;

- Đi mau chớ ngại ngần gì,
 202. Đường này xưa các Từ Bi đã dùng.
 Xưa dùng lộ ấy thông Phật Quốc,
 Nay mượn đường đó trực Liên Hoa;
 Đường gần hoặc vắng đường xa,
 Do từ tâm của người ta ít nhiều.
 Từ tâm ít đường đèo ải chậm,
 Từ tâm nhiều lộ thẳng bằng mau;
 Liên Đài tới trước tới sau,
210. Tại lòng người muốn chớ nào tại ai.
 Muốn đi phải đi ngay kéo trễ,
 Dịp lành qua không dễ kiếm ra;
 Được đi đến chốn Liên Hoa,
 Ấy do tâm của người ta tốt lành.
 Tốt lành nếu tâm mình có được,
 Sẽ khiến cho huệ phước sanh ra;
 Giải xong kiếp khổ người ta,
218. Do lòng lành tốt ấy mà tiến lên.
 Nhà muốn cất phải nền móng trước,
 Người muốn tu phải tốt lành tâm;
 Tốt lành tâm chẳng chịu cầm,
 Như nhà muốn cất mà mâm móng không.
 Thích Ca cũng do lòng lành có.
 Mới động tâm trước khổ của người,
 Muốn người hết khổ được vui,
226. Nên hy sinh cả cuộc đời lo tu.
 Lòng lành có Đạo Mẫu sẽ có,
 Có lòng lành tuy khó rán trau;
 Lành tâm lành sự càng cao,
 Tình người với Phật càng mau nối liền.
 Tâm lành ấy nên khuyên nhau tạo,
 Đời được vui và đạo được siêu;
 Pháp tu thì có rất nhiều,
234. Nhưng môn nào cũng chỉ điều thiện tâm.
 Có tâm thiện mới làm việc thiện,
 Có lòng lành mới khiến tướng lành;
 Có nhân thiện niệm thiện hành,
 Tất nhiên có quả tốt lành mai sau.
 Nói việc thiện người nào cũng biết,
 Nhưng mấy ai làm việc thiện đâu;

- Thường ngày việc ác cứ bầu,
242. Thế nên kết quả thảm sầu nhiều hơn.
Quả tốt xấu do nhân thiện ác,
Giống dữ không thể gặt quả lành;
Ác mà muốn được phước sanh,
Khác nào nấu cát mong thành được cơm.
Muốn làm Phật chớ ôm tánh ác,
Tánh ác còn còn các nguy nan;
Sống trong cảnh sống bất an,
250. Chết trong cảnh chết kinh hoàng sợ lo.
Khởi tâm thiện để cho đời thiện,
Các nghiệp qua cũng khiến tiêu tan;
Đời không thêm những báo oan,
Kiếp đây cũng chẳng còn mang sau này.
Nợ đời nếu chẳng vay chẳng trả,
Giống ác không thì quả ác không;
Mỗi người phải biết răn lòng,
258. Sống đừng gây tội ở trong cuộc đời.
Sống thiện ấy là người biết sống,
Sống nay còn hy vọng ngày mới;
Sống cho mình, sống cho đời,
Đó là sống biết thức thời thức tâm.
Sống trong lẽ sống làm nhân chánh,
Tuy là người mà Thánh trong người;
Ấy là mầm móng an vui,
266. Cũng là nguồn cội giúp người siêu sanh.
Đạo muốn được đắc thành do đó,
Đời muốn siêu nhờ ngộ ấy ra;
Rán kêu gọi khắp người ta,
Sống nhân chánh mới Liên Hoa tên đề.
Người nói dứt giấc mơ liên tỉnh,
Nhưng lời lành còn dính bên tai;
Thấy rằng ấy mới Liên Đài,
274. Nếu ai biết nắm có ngày được lên.
Kẻ hành đạo muốn nên đạo quả,
Lấy đó trau sửa dạ thường ngày;
Đường tu tất chẳng lạc sai,
Tây phương Cực Lạc có ngày tới nơi.
Thật tu rán chiều mới hành thiện,
Thiện càng nhiều đạo tiến càng mau;

- Thiện không phân biệt người nào,
 282. Mà người nào cũng thiện giao tận tình.
 Thiện không những cho mình được có,
 Còn thiện cho người nọ người kia;
 Thiện từ vui khổ sót chia,
 Đến an nguy cũng chẳng lia bỏ nhau.
 Mọi người biết đề cao việc thiện,
 Xã hội đời tai biến không sanh;
 Người nào cũng sống sạch thanh,
290. Xứ nào cũng ở hiền lành tốt tươi.
 Việc thiện chẳng làm người ngu dốt,
 Thiện giúp người sáng suốt mở mang;
 Người hòa và nước được an.
 Là do thượng hạ biết toan điều lành.
 Thiện chẳng phải riêng dành nhà đạo,
 Mà thiện ai muốn tạo cũng nên;
 Liên Hoa có thiện được lên,
298. Dù người ấy chẳng mang tên đạo gì,
 Mang tên đạo mà đi làm dữ,
 Thua người lành chẳng ở phái chi,
 Phật thành do tánh Từ Bi,
 Phật không thành ở qui y bề ngoài.
 Nên hành thiện dù ai cũng được,
 Thật thiện tâm chớ chuốt ngoài môi;
 Tấm lòng thiện ấy có rồi,
306. Thì là sẽ có chỗ ngồi Liên Hoa.
 Rán ở thiện dù là nghèo khó,
 Nên làm lành dù có nguy nan;
 Nghèo hèn hay kẻ giàu sang,
 Lành như nhau cả xóm làng đều vui.
 Tánh hung ác trong người chưa hết,
 Thì tai ương mọi việc chưa thôi;
 Mỗi người nên để ý coi,
314. Đòi sanh lăm họa do người bất lương.
 Nhiều kẻ ác khó lường cho thấu,
 Sống như là beo gấu rừng hoang;
 Biết mình chẳng biết thế gian,
 Gây ra đau khổ muôn ngàn người ta.
 Sống như vậy chỉ là một thử,
 Rồi tiêu ma chớ có lâu đâu;

- Đề cho kẻ oán người sâu,
322. Trả nay không hết còn hầu trả mai.
Sống thế ấy là đày đọa kiếp,
Chỉ gây thêm ác nghiệp đời mình.
Mưu sinh lại hủy kiếp sinh,
Đời nay lắm kẻ sống tình trạng ni.
Lối sống ấy là đi địa ngục,
Quày đầu mau khỏi lúc sa chân;
Sống không riêng cái hiện thân,
330. Mà còn phải sống cho phần đời sau.
Muốn sống ở đời nào cũng tốt,
Xét kỹ ra có một con đường;
Ấy là cách sống thiện lương,
Dù người sống ở trong trường hợp nao.
Nếu biết kiếp như bào như ảnh,
Đừng sống theo ác tánh ác nhân;
Nên gìn cách sống chánh chân,
338. Cho đời sống được có dươn Phật Đài.
Ở cõi tạm nên khai cõi thật,
Trong giấc phàm khá thức tánh phàm;
Sống điều tội lỗi đừng ham,
Xác trần chớ để hồn giam trong trần.
Sống làm chủ cái thân đời hời,
Đừng sống làm tôi mọi cho thân,
Sống cho tánh Phật được gần,
346. Chớ theo lối sống xa lìa Phật Tiên.
Làm người rất có duyên với Phật,
Người dễ tu hơn hết các loài,
Vì nhiều dục vọng đeo đai,
Sống cho đến chết ít ai tu hành.
Chết rồi muốn được sanh người lại,
Ấy khó khăn đâu phải dễ dàng,
Cho nên lúc sống hiện đang,
354. Rán tìm Đạo pháp giải oan sau này.
Người cần tỉnh ngộ ngay lúc sống,
Người cần nên định chôn vãng sanh;
Thành Tiên thành Phật đáng thành,
Thành ma thành quỷ việc đành bỏ đi.
Người bị đọa từ khi vô thí,
Trôi nổi luôn trong bể hồng trần;

- Giờ đây nếu chẳng quày chân,
 362. Thì còn chịu kiếp làm thân muôn loài.
 Kiếp xưa mất kiếp nay cũng mất,
 Phí kiếp luôn giữa cuộc tạm đời;
 Nhưng đâu mấy kiếp làm người,
 Kiếp người là phước nên hồi tâm đi.
 Muôn kiếp khó một kỳ gặp Phật,
 Ngàn đời đâu mấy lúc nghe kinh;
 Nghe kinh gặp Phật không tin,
 370. Biết bao giờ hết linh đình trong trần
 Một đời giác muôn thân thoát khổ,
 Nhứt kiếp mê vạn thuở đeo sầu;
 Mê không riêng đọa mình đâu,
 Mà còn lây tội người bâu quanh mình.
 Đã bao kiếp sống tình cảnh ấy,
 Kiếp này nên hồi cải cuộc đời;
 Cho mình biến khổ khỏi rơi,
 378. Cho người cũng khỏi hãm nơi thành sầu.
 Tu sớm được nghiệp mau tan được,
 Chóng tới nơi nhờ bước đi nhanh;
 Mỗi ngày mỗi hẹp đường sanh,
 Người mau tìm lối tu hành cho siêu.
 Đây còn nhớ lời kêu của Phật,
 Trên đường đi trong giấc mộng vàng;
 Phật rằng kiếp sống thế gian,
 386. Như là khối tuyết dưới làn thái dương.
 Rã là việc tuyết đương chịu lảy,
 Chết là điều người phải đeo đai;
 Vô thường là kiếp trần ai,
 Người mau tu để Liên đài được lên.
 Chư Phật lúc chưa lên ngôi Phật,
 Cũng say mê vật chất như đời,
 Nhưng nhờ quán chiếu tội nơi,
 394. Bao nhiêu ô nhiễm trong người đều tan.
 Giác ngộ được vào hàng Phật được,
 Mê si còn thì kiếp phàm còn,
 Kiếp phàm sống khổ sống mòn,
 Vào hàng chư Phật được tồn tại luôn.
 Đời nhiễm quá khó buông nhứt khắc,
 Nhưng cố mài thì sắt nên kim,

- Tử thân chẳng để người im,
402. Con đường giải thoát phải tìm kiếm mau.
Gương đạo rán chùi lau được vẹn,
Cội lành nên vun quén cho xong,
Đạo gương thấy Chủ Nhân Ông,
Cội lành được trở trái bông Bồ Đề.
Nhơn ông thấy đường mê khởi lạc,
Bồ Đề khai bển giác được qua;
Bồ Đề cũng tự tâm ta,
410. Nhơn Ông cũng tự mình ra rán tìm.
Kho Phật pháp sẵn niêm trong dạ,
Mấy huyền vi có khóa nơi lòng,
Chưa tìm được đạo chưa thông,
Khi tìm thấy được, đạo không còn mờ.
Nên phản chiếu cho cơ đạo ngộ,
Rán hồi quang cho lộ tâm khai;
Quyết tu sẽ đắc có ngày,
418. Đạo thành tự được nhờ đầy lòng tin.
Tin Phật đã tu thành chánh quả,
Tin mình tu đạo cả sẽ thành;
Tin xưa Phật cũng chúng sanh,
Phật siêu kiếp được tin mình cũng siêu.
Tin càng mạnh càng tiêu khiếp nhược,
Tin càng sâu càng được vững tâm;
Có tin mới có dám làm,
426. Không tin phạm vẫn còn phạm như xưa.
Tin rồi phải sớm trưa thực hiện,
Nếu tin suông ý nguyện chẳng thành;
Ta bà thế giới chúng sanh,
Muốn tu chứng quả phải tin đầy lòng.
Đời xô đẩy như giông như bão,
Tu kém tin dễ đảo dễ nghiêng;
Có tin mới có nhẫn kiên,
434. Đức tin là bước đầu tiên tu hành.
Lòng tin có sự thành sẽ có,
Tu tin thành dù khó cũng tu;
Sầu tin thành mới hóa cù,
Người tin thành mới đạo mâu chứng nên.
Có tin chắc mới bền chí tiến,
Không thật tin dễ chuyển thói tâm;

- Có tin làm mới sửa làm,
 442. Có tin đúng mới lo làm đúng thêm.
 Tin nhân quả mới kèm ác niệm,
 Tin luân hồi mới kiếm siêu sanh;
 Tin rằng vạn sự tại mình,
 Muốn về Phật quyết tu hành được ngay.
 Lòng tin ấy ai ai đáng có,
 Nhưng muốn lòng tin đó không làm;
 Trước khi tin phải định tâm,
450. Xét không tà tịch luân trầm sẽ tin.
 Tin không xét muôn nghìn lầm lạc,
 Tin biết suy mọi việc chu toàn;
 Chánh tà nhiều nẻo thế gian,
 Nếu tin không xét dễ dàng đi sai.
 Sai một mối muôn ngày khó gỡ,
 Lạc mấy vòng ngàn thuở khôn về;
 Chúng sanh mê vẫn còn mê,
458. Bời tin sai lạc trăm bề từ lâu.
 Tin theo giả tưởng đâu là thật,
 Cứ tin luôn đến mất linh căn;
 Không tin theo lối siêu thăng,
 Lại tin theo lối khiến thân đọa đày.
 Khách trần vẫn sống ngày thôn mẫn,
 Đòi người luôn trong mộng Nam Kha;
 Hãy nên tự hỏi lòng ta,
466. Khi người hết thở sẽ ra vật gì?
 Thân rớt cuộc chẳng chi tồn tại,
 Chớ vì thân làm hại cho đời;
 Biết dùng thân giúp mọi nơi,
 Trong thân giả của con người ấy chân.
 Chân nhân có trong thân người giả,
 Ở trần nhưng chẳng hóa ra trần;
 Ấy người có ích muôn dân,
474. Cũng là người đáng tượng trưng Phật Đài.
 Ước mong kẻ đời nay hối quá,
 Sống chân nhân trong giả tạm thân;
 Tự thân tội được hết dần,
 Mà đời trước cũng đổi lần ra thanh.
 Chẳng gian ác chẳng sanh tai họa,
 Tội lỗi không phạt vạ sẽ không;

- Tin điều báo ứng chí công,
482. Rán đem giống thiện gieo trồng đời nay.
Kiếp này rán trần ai dứt khoát,
Cho ngày kia cõi hạc tiêu dao;
Mười phương tự tiện ra vào,
Ta bà khổ chẳng điều nào trói trăn.
Xưa tội mấy ăn năn sẽ hết,
Nay mê bao quyết diệt sẽ tiêu;
Sớm ma nhưng kế Phật chiều,
490. Người thành như vậy có nhiều từ xưa.
Tâm không bóng sớm trưa dễ biến,
Chánh tà nên tự chuyển lấy tâm;
Để tâm phóng túng thì lầm,
Cho tâm định tĩnh là mầm đạo minh.
Tin lợi được khiến mình lợi được,
Tin đồ đưa mới bước sang sông;
Khó thành mà được thành công,
498. Ấy là tất cả do lòng tin sâu.
Y lời Phật mặc dầu rất khó,
Khó nhưng xưa Phật đã làm xong;
Nay tin mình có thể tòng,
Tòng đường của Phật thoát vòng tử sanh.
Sanh tử khỏi thì thành Phật được,
Khổ não tan khi bước Liên đài;
Bao nhiêu khoái lạc ngày mai,
506. Đều do công đức hiện nay tu hành.
Từ người rán trở thành Tiên Phật,
Đừng từ người để rớt thú cầm;
Kỳ thi của cả muôn năm,
Rán leo lên chớ để trảm xuống luôn.
Giống gặp lúc mưa tuôn gieo trúng,
Lạc có sao theo đúng được ra;
Bỏ sao lạc mãi rừng già,
514. Bỏ mùa mưa tất giống nhà khô khan.
Một niệm Phật muôn ngàn duyên đạo,
Một điều lành phước báo trăm thiên;
Muốn cho chín phẩm mau thiên.
Rán thường niệm Phật rán chuyên điều lành.
Niệm Phật có lòng thành Phật độ.
Làm lành không vị ngã phước tăng,

- Cho nên có thể nói rằng,
 522. Cũng thời niệm Phật kẻ thăng người trầm.
 Những lời Phật để tâm xét kỹ,
 Thấy bao nhiêu cũng chỉ vào tâm;
 Phật Tiên tâm cũng là mằm,
 Quỷ ma tâm cũng là làm nguyên nhân.
 Nóng như lửa khi sân nộ khởi,
 Lạnh như đồng khi nổi ghét chê;
 Đeo như đĩa lúc ham mê,
 530. Luôn như rấn rít khi đê tiện lòng.
 Muôn biến hóa ở trong tâm trạng,
 Tâm người luôn sanh tán loạn hình;
 Nếu hình ấy lộ trên mình,
 Chắc ai chẳng dám ngó nhìn đến ai.
 Tâm cứ loạn mỗi ngày như vậy,
 Nhưng ít ai nhận thấy loạn tâm;
 Cứ theo tâm loạn mà làm,
 538. Cứ ôm tâm loạn mà cam sống đời.
 Tâm loạn khiến cho thời thế loạn,
 Loạn tâm không giới hạn người nào;
 Loạn tâm của kẻ quyền cao
 Càng gây đau khổ gấp bao người thương.
 Tâm loạn phải biết đương cự lại,
 Tâm loạn luôn càng hại càng làm;
 Mỗi người sớm được bình tâm,
 546. Cuộc đời sẽ khỏi những mằm tan thương.
 Tâm loạn chẳng biết đường phải trái,
 Loạn tâm làm cho thấy nghe sai;
 Lỗi lầm do loạn tâm gây
 Loạn tâm còn sẽ còn dài lao đao.
 Tâm người rán làm sao hết loạn,
 Để biết đường trực vãng Tây Phương:
 Để cùng sống có tình thương,
 554. Không gây khổ những người đương sống cùng.
 Người không được thi chung ý nguyện.
 Bởi vì chưa hết chuyện loạn tâm;
 Loạn tâm làm chẳng biết làm,
 Loạn tâm khiến nói với làm khác nhau.
 Khổ nào nhứt khi xao động tánh,
 Tà mà cho là chánh mới nguy,

- Ác nhân mà tướng từ bi,
562. Theo tâm loạn ấy mà đi sai đường.
 Nhớ niệm Đỉnh Tâm Vương Bồ Tát.
 Trong những khi loạn lạc tâm mình;
 Nhớ đem chơn lý chứng minh,
 Khiến tâm loạn ấy được bình tịnh ra.
 Bình tâm được mới là mình được,
 Được mình tâm tội phước không lằm;
 Lúc nào cũng có chủ tâm,
570. Bao nhiêu ngoại cảnh khó xâm lấn vào.
 Quanh mình có biết bao sự vật,
 Không bình tâm thiện ác khó phân;
 Mắt, tai, mũi, lưỡi, ý, thân,
 Khi tâm loạn chúng cũng lần loạn theo.
 Lục tặc có dịp theo từ đó,
 Khiến lục căn sáu ngõ không thông;
 Sống trong đời sống loạn lòng,
578. Thế cho đến chết cõi hồng khó ra.
 Người sở dĩ Trạt hà (1) tội ác,
 Vì nhục thân vì các dục tình;
 Tham tài mến sắc háo danh,
 Ấy từ trong loạn tâm sanh cho người.
 Người bị nó chìm nơi khổ hải,
 Sống chết trong kiếp đại kiếp mê;
 Mà không biết chán biết ghê,
586. Bởi tâm loạn đã làm mê con người.
 Nay gặp lúc thanh thời vật chất,
 Dễ loạn tai, loạn mắt, loạn lòng;
 Tinh thần đạo pháp nếu không,
 Con người dễ bị cuốn trong màn đời.
 Nếu muốn khỏi luân hồi thêm nữa,
 Rán mở thông sáu cửa đang che;
 Những điều Phật bảo nên nghe,
594. Tập trung tâm niệm hướng về Liên Hoa,
 Trần lao rán vượt qua cho khỏi,
 Dây oan đời mau cởi mở xong;
 Con đường giải thoát một lòng,
 Kiếp này có thể đi thông Phật Đài.
 Tu có Phật chỉ bày không lạc,
 Đi có người dẫn dắt không sai;

- Muốn tu thì phải tu ngay,
 602. Đừng chờ đến một đến mai không rồi.
 Sớm tu để khổ đời sớm nhẹ,
 Sớm tu cho nợ thế mau tiêu;
 Nhìn đâu tai ách cũng nhiều,
 Rán tu để bớt những điều thảm thê,
 Tu cho kiết thân về trong xóm,
 Tu cho hung tinh trốn khỏi làng;
 Tu cho hết kẻ ác gian,
610. Tu cho nước thanh nhà an dân lành.
 Tu chẳng những được sanh Phật quốc.
 Mà tu còn được phước tại trần;
 Giữa đời thiên hạ tranh phân,
 Sự tu sẽ khiến tình thân phục hồi.
 Người tu lỗi qua rồi biết hối,
 Và biết lo tránh tội về sau;
 Tâm lòng từ thiện biết trau,
618. Nên người tu đáng đề cao trong đời
 Tu giác ngộ đúng lời Phật Thánh,
 Ấm cho đời như ánh thái dương;
 Sự tu của Phật chủ trương,
 Độ người cùng khắp và thương khắp cùng.
 Tu là vốn để dùng giải khổ,
 Giải khổ đời bất cứ chuyện gì;
 Đường tu người nếu chịu đi,
626. Ngày đau khổ sẽ đổi kỳ an vui.
 Vui nhân hội vui nơi Phật hội,
 Do đường tu làm mối giao liên;
 Dịp may của vạn muôn niên,
 Khổ nhiều nhưng có Phật duyên đời này.
 Nếu muốn có một ngày giải thoát,
 Giờ phút này phải gấp tu hành;
 Nhứt tâm niệm Phật làm lành,
634. Mặc dầu ai có nói mình dại ngu.
 Gặp cơ hội đáng tu nếu bỏ,
 Sau muốn tìm lại khó gặp thay!
 Huống đời khó biết ngày mai,
 Đợi khi lâm trận trở tay muộn màng.
 Việc sanh tử lệ làng như chớp,
 Cảnh khổ đau đầy nghệt như nêm;

- Cuộc đời chẳng lúc nào êm,
642. Thấy vầy há chẳng lo tìm đường tu.
Đường tu mới cứu người hết khổ,
Đường tu là con lộ siêu thăng;
Đời như kẻ lạc hang chần,
Sự tu như thể con đàng thoát thân.
Khổ thăm buổi Hạ Nguơn gấp bội,
Đời người như bọt nổi đầu gành;
Muốn cho kiếp nhẹ hồn thanh,
650. Chỉ còn có cách tu hành mà thôi.
Rán đổi lại cuộc đời lương thiện,
Rán đua nhau làm chuyện nhân từ;
Rán chừa tật xấu thói hư,
Rán trau tánh Phật trong người phạm phu.
Nên rộng chí tu cho hơn loại,
Nên mở tâm bác ái đại đồng;
Nên cùng sống có cảm thông,
658. Nên cùng sống có nghĩa trong con người.
Cùng tạo cảnh an vui đất nước,
Cùng xây nền hạnh phúc dân sanh;
Cùng cho nhau được no lành,
Cùng tương cứu khỏi cảnh tình khổ nguy.
Hãy chỉ bảo nhau khi thất thố,
Hãy thứ tha nhau chỗ lỗi lầm;
Hãy cùng đối đãi thật tâm,
666. Hãy cho nhau có những mầm sống vui.
Giúp nhau biết tỉnh hồi trần mộng,
Giúp nhau qua khỏi cổng Diêm Vương;
Giúp nhau về Phật biết đường,
Giúp nhau nhẹ kiếp vô thường từ đây.
Gây thiện cảm chớ gây ác cảm,
Gieo vui đừng gieo thảm cho ai;
Gieo lòng tương trợ đời này,
674. Gieo tình nhau quyết ra ngoài trần gian.
Đoàn kết đổi tai nạn ra phước,
Đoàn kết xoay bạo ngược ra hiền.
Kết đoàn đổi loạn ra yên,
Kết đoàn biến tục thành tiên cõi đời.
Đồng tình gọi một lời giải khổ,
Đồng tình kêu giác ngộ tâm mê;

- Đồng tình lương thiện nhất tề,
 682. Đồng tình nhau một đời kè Như Lai.
 Người nào cũng ăn ngay ở thật,
 Và người nào cũng đức cũng nhân;
 Ai ai cũng chỉ gây thân,
 Không ai gây những oán hờn cho ai.
 Đó những việc đời nay nên có,
 Đó cũng là sơ bộ đường tu;
 Những điều ấy khó mặc dù,
 690. Nhưng lòng người quyết thì đâu khó gì,
 Sống phải biết nghĩ khi mình chết.
 Chết là điều chung kết đời người;
 Chết trong cảnh khổ hay vui,
 Đều do thiện ác lúc người bình sanh.
 Lúc sống nếu biết dành khi chết,
 Khi chết không hối tiếc cuộc đời;
 Vì rằng chết để thành thời,
 698. Chớ không chết để luân hồi thế gian.
 Tuy mất xác không tan hồn được,
 Nhờ biết tu trong lúc bình sanh;
 Bao nhiêu việc phước việc lành,
 Đều là diệu dược phép linh sau này.
 Sống khổ mấy chớ gây nhân ác,
 Mến đời bao đừng chác tâm trần;
 Tâm trần là mối họa thân,
 706. Ác nhân là gốc sanh muôn khổ đời.
 Nhớ Phật đã có lời chỉ dạy,
 Ác nhân khi chết thấy ma kêu;
 Thiện nhân khi chết Phật diu,
 Ác thì họa kiếp, thiện siêu linh hồn.
 Nghe ma gọi thân hồn phách tán,
 Thấy Phật diu đường sáng cảnh vui;
 Ác nhân có quỷ đến lôi,
 714. Thiện nhân có Phật có Trời mời đi.
 Được Tiên Phật mời thì khoái lạc,
 Bị quỷ ma lôi rất khổ đau;
 Vậy người ở cõi trần lao,
 Chớ nên làm ác hãy mau làm lành.
 Làm việc thiện và sanh ý thiện,
 Lấy kệ kinh làm kiếng soi tâm;

- Dừng cho tái phạm lỗi lầm,
722. Tất nhiên có Phật đến tầm ngày kia.
Khóa không gặp đúng chìa khó mở;
Tu không hành đúng chỗ khó nên,
Điều này bá tánh chớ quên,
Muốn về Phật phải xây nền từ bi.
Từ bi có đường qui Phật có,
Từ bi không chỗ ngộ Phật không;
Muốn lìa khỏi cõi trần hồng,
730. Lấy từ bi để soi thông con đường
Muốn thoát kiếp vô thường thống khổ,
Nên do đường Tịnh Độ mà đi;
Nam Mô Đà Phật A Di,
Bao nhiêu công việc từ bi rón làm.
Ham về Phật chớ ham ở thế,
Độ mình siêu độ mẹ cha siêu;
Tình thương quyến thuộc càng nhiều,
738. Càng tu để cứu khỏi điều trầm luân.
Đền trung hiếu bằng chân công đức,
Đáp nghĩa tình bằng sức tu hành;
Tu hành công đức viên minh,
Hiếu trung sẽ vẹn, nghĩa tình sẽ xong.
Chân công đức tổ tông cứu được,
Sức tu hành quyến thuộc độ qua;
Muốn lìa cảnh khổ Ta Bà;
746. Phải công đức lớn phải là tu cao.
Đức kém độ người đâu nhiều được,
Đò nhỏ không thể rước đông người;
Dừng tu nửa thật nửa chơi,
Nên tu có chí độ đời thật to.
Chí Phật chẳng riêng cho một kẻ,
Chí Phật là cho cả chúng sanh;
Muốn tu như Phật đã thành,
754. Nên noi chí Phật mà hành không sai.
Chí như Phật có ngày thành Phật,
Chí như phạm đến chết cũng phạm;
Chí phạm việc đạo khó kham,
Phải như chí Phật mới làm đạo xong.
Chí Phật có, đạo không thể hoại,
Chí Phật cao, quý quái khó ngăn;

- Đời nay tu niệm khó khăn,
 762. Không nhiều chí Phật dễ dàng bỏ trôi.
 Chí Phật ở mỗi người tự phát,
 Phật không thay phát được cho người;
 Có tâm muốn giải thoát đời,
 Thì là chí Phật trong người phát ra.
 Muốn cứu vớt người ta hết khổ,
 Chí Phật kia cũng có thể sanh;
 Cho nên những kẻ tu hành,
770. Thường do giải thoát với tình từ bi.
 Tâm giải thoát khiến ly trần thế,
 Lòng từ bi khiến tế độ nhân;
 Những người hành đạo tu thân;
 Từ bi giải thoát đều cần cả hai.
 Hỡi những kẻ từ nay tu niệm,
 Hai điều trên chớ khiếm nơi tâm;
 Liên Hoa Cực Lạc muốn tầm,
778. Thì hai điều ấy phải cầm trong tay.
 Nhớ Phật đã có ngày bảo tới,
 Rằng Liên Hoa hạ giới muốn xem,
 Thì tâm trần tục ưa thềm,
 Nên đem nó đổi lòng tìm Liên Hoa.
 Liên Hoa nếu người ta muốn gặp,
 Tất lòng mê trần tục tan dần;
 Tự mình cố gắng tu thân,
786. Có ngày Liên Hội được phân tham gia.
 Liên Hoa nếu nói ra thường tánh,
 Sanh trong bùn mà chẳng hôi bùn;
 Nhưng theo nghĩa của Phật dùng,
 Liên Hoa là chốn không từng trần gian.
 Phật đã chỉ đường sanh Phật Quốc,
 Phật đã cho biết trước cuộc đời;
 Không tu là bởi tại người,
794. Chớ không tại Phật chẳng lời dạy răn.
 Rán tu bó kẻ tăng người tục,
 Rán thắng qua các đục tâm trần;
 Lấy phạm thân đổi Phật thân,
 Chớ vì phạm xác diệt chân linh hồn.
 Tuy mặt pháp kim ngôn được thính,
 Ấy nhờ duyên Phật dính muôn xưa;

- Nếu cho là việc tình cờ,
802. Không tu thì chẳng bao giờ biết tu.
Nay tu một phước thu gấp mấy,
Và đạo màu cũng thấy mau hơn;
Khó tu trong buổi Hạ Ngươn,
Mà tu được ấy là chơn lòng thành.
Tu hành giữa lợi danh câu như,
Tu hành trong thế sự đua bơi;
Vẫn tu không lụy theo đời,
810. Người tu ấy nhưt định ngôi Tòa sen.
Tu không phải yếu hèn tâm lực,
Mà người tu mạnh nhưt tinh thần;
Vừa là tự trị được thân,
Vừa là thắng các trở ngại bên ngoài.
Việc khó bỏ bỏ ngay tức khắc,
Việc khó làm làm được mới thôi;
Quyết tâm không thể đổi đời,
818. Người tu cứng rắn hơn người không tu.
Khi người có việc cầu tha thiết,
Thì tấm lòng cương quyết mạnh lên;
Người tu sở dĩ tu nên,
Nhờ lòng tha thiết tiến lên Phật đài.
Tha thiết mới miệt mài cố gắng,
Tha thiết nên cay đắng không nao;
Miễn là thỏa dạ khát khao,
826. Dù hy sanh đến mực nào cũng vui.
Lòng tha thiết trong người được vậy,
Tu thế nào cũng toại ý nguyện
Hồi người muốn đến Hoa Liên,
Lòng tha thiết ấy phải liền trong tâm.
Nên thường bữa âm thầm tưởng Phật,
Rán ngày đêm tu tập tánh lành;
Chọn nghề sống thiện sống thanh,
834. Chớ nên sống ác sống tanh con người.
Các việc phúc lợi đời rán tạo
Những điều không ngay thảo chớ làm;
Làm người nhân đạo cho kham,
Tu hay là chẳng phải hàng nhà tu.
Sống có nghĩa mặc dù sống khổ,
Ở có nhân tuy ở loạn thời;

- Nghĩa nhân chẳng xấu cho đời,
 842. Nghĩa nhân chỉ tốt cho người mà thôi.
 Lời nhân nghĩa là lời đáng kính,
 Chuyện nghĩa nhân là chuyện đáng thương;
 Không ai kính thứ bất lương,
 Không ai thương kẻ trái đường nghĩa nhân.
 Khá lấy nghĩa kết thân xã hội,
 Nên đem nhân xử đối xóm làng;
 Có nhân nghĩa có dịu dàng,
 850. Khô khan nhân nghĩa khô khan đời người.
 Nhân nghĩa khiến vui tươi cuộc sống
 Nhân nghĩa làm ấm nóng lòng dân;
 Nơi nào coi rẻ nghĩa nhân,
 Tức nơi ấy sống khó khăn trăm đường.
 Nhiều người nghĩa phổ phùng trật tự,
 Nhiều người nhân thế sự an hòa;
 Dù người khác nước khác da,
 858. Nhưng điều nhân nghĩa vẫn là như nhau.
 Nhân nghĩa quý tiền đâu thể đo,
 Nhân nghĩa cao chức khó đem so;
 Ở đời nhân nghĩa nên lo,
 Để không hổ thẹn phận cho làm người.
 Tu càng phải cần nơi nhân nghĩa,
 Nhân nghĩa không trái lẽ nhà tu;
 Đạo người nếu để mờ lu,
 866. Thì là đạo Phật khó tu cho rồi.
 Tu không chỉ với Trời với Phật,
 Mà phải tu với vật với nhân;
 Muốn tu thành Phật thành Thần,
 Phải lo bố đức thi ân cho người.
 Làm một việc, một lời ân đức,
 Hơn ngàn ngày kinh Phật tụng suông;
 Thấy người khổ, động lòng thương,
 874. Đức cao hơn kẻ niệm suông Di Đà.
 Phước do bố thí ra mà có,
 Đức do lòng cứu độ mà sanh;
 Ngôi Tiên quả Phật được thành,
 Do điều bố thí do tình độ dân.
 Muốn Tiên Phật điều nhân không muốn,
 Muốn bao nhiêu cũng luống công phu;

- Tuy người không phải nhà tu,
882. Mà nhiều nhân đức được bù Phật Tiên.
Liên Hoa cũng nối liền tình ấy,
Ai là người muốn thấy Liên Hoa;
Rán tu cứu giúp người ta,
Cứu người giúp kẻ rộng là mau nên.
Ngôi Tiên Phật muôn lên sớm được,
Mau giúp người việc phước việc nhân;
Độ phàm mới khỏi phàm thân,
890. Bởi đường về Phật là nhân đường phàm.
Người chẳng giúp chỉ ham cúng Phật,
Ấy khác nào bỏ gốc, vun hoa;
Phật còn lo độ người ta,
Huống mình theo Phật chẳng ra giúp đời.
Giúp kẻ tối ra nơi sáng tỏ,
Giúp người đang đau khổ được vui;
Tu là để cứu mọi người,
898. Nếu tu không cứu khổ đời ngược tu.
Tu mục đích ở câu giải thoát,
Giải thoát bao khổ ách hồng trần;
Tu không giải thoát riêng thân,
Mà còn tu giải thoát dân khắp trời.
Đạo Phật mở muôn nơi thế giới,
Đạo Phật không phải gọi một phương;
Cho nên tu đúng Phật đường,
906. Phải tu có chí chủ trương đại đồng.
Là sanh chúng Tây Đông cũng vậy,
Vẫn đeo mang tứ đại giả thân;
Cũng đồng sống trọn cõi trần,
Dù sanh chúng ấy có văn minh gì?
Vật chất lắm mê si càng lắm,
Văn minh nhiều ngạo mạn càng nhiều;
Văn minh vật chất bao nhiêu,
914. Cũng không có thể làm tiêu tử thân.
Phật quyết độ kẻ thân tạm giả,
Bất kỳ người quen lạ nơi đâu;
Nếu còn bị quách quan khâu,
Thì là Phật độ bất câu người nào.
Vì Phật chỉ nhắm vào siêu kiếp,
Không như đời chỉ biết giả thân;

- Giả thân bị chết mòn lằn,
 922. Cho nên Phật chủ trương phần siêu sanh.
 Học Phật phải có tình đại độ,
 Mới là người giác ngộ tốt nơi;
 Luận trong Phật pháp nhiều lời,
 Nhưng tình đại độ khắp nơi một điều.
 Đạo Phật rộng tình yêu nhân loại,
 Đạo Phật siêu thế giới Ta Bà;
 Thật người đạo Phật hiểu ra,
930. Sự tu tự giác, giác tha đầy lòng.
 Tự giác, giác tha không có được,
 Ấy là tu trái ngược Phật môn,
 Phật môn độ xác độ hồn,
 Xác trong hạnh phúc, hồn trong thanh nhàn.
 Nếu còn kẻ gian nan xác tạm,
 Nếu còn người mờ ám hồn linh,
 Thì là Phật khó ngồi nhìn,
938. Khổ bao Phật cũng quyết tình độ xong.
 Nay khó độ cũng hòng mai độ,
 Dù khổ thân dù có bỏ thân;
 Cũng vui chẳng chút ngại ngần,
 Miễn là độ được khách trần khỏi mê.
 Ý nguyện ấy không hề thay đổi
 Phật xưa nay một lối từ bi;
 Những người đường Phật muốn đi,
946. Phải theo tánh Phật mà tri mà hành.
 Tu Phật phải làm lành như Phật,
 Phải giúp người sống thác mọi bề;
 Giúp người được tỉnh cơn mê,
 Giúp người được khỏi thảm thê cuộc đời.
 Không những giúp người hồi Phật quốc,
 Còn giúp người an lạc tại trần;
 Giúp cho sáng suốt tinh thần
954. Giúp cho vật chất thiết cần sinh nhai.
 Lấy đạo nghĩa làm dây đáp đối,
 Lấy khoan dung làm mối thân giao;
 Lấy lòng ngay thảo với nhau,
 Đó là những việc đáng gào kêu luôn.
 Việc tương trợ là nguồn sống mạnh,
 Mọi người nên có tánh trợ tương;

- Trợ nhau khỏi cảnh tai ương,
962. Trợ nhau qua những đoạn đường gai chông.
Đêm đêm với hương lòng một nén,
Ngó về Tây phương niệm Phật Ngài;
Hồng trần chông chất nạn tai,
Nạn trong thành thị, nạn ngoài hương thôn.
Đời đang sống ở trong cái chết,
Người đưa nhau đến hết con người;
Lòng lang dạ thú nặc mùi
970. Phật ơi ! Xin cứu con người đời nay.
Nếu không Phật ra tay tế độ,
Khó làm cho giác ngộ chúng sinh;
Chúng sinh chỉ biết hiện tình,
Chớ không nghĩ đến nghiệp mình về sau.
Biển khổ chẳng cùng nhau lo lấp,
Chỉ đưa nhau moi móc thêm sâu;
Phật ơi ! Đâu cũng như đâu,
978. Người lo gian ác hơn câu hiền từ.
Nhiều người đối người như con vật,
Vui thì tha buồn giết như chơi;
Hình người lòng chẳng phải người,
Kê sao hết được tánh đời hung hăng.
Đời càng lúc càng tăng tội ác,
Vì sống theo vật chất càng nhiều;
Cho nên tai họa không tiêu,
986. Vì tai họa ấy người chiêu nó vào.
Lòng người nếu ngày nào còn ác,
Thì cõi đời còn các hận thù;
Đạo nhiều nhưng ít người tu,
Cho nên không đủ sức trừ họa dân.
Phật ơi! Hễ mỗi lần nghĩ tới,
Đệ tử lòng muôn nỗi xót xa,
E cho ngày hội Long Hoa,
994. Ít người trong cõi ta bà được xem.
Than với Phật mỗi đêm như vậy,
Chắc Phật Ngài cũng thấy lòng đau;
Mong rằng người cõi trần lao,
Biết nghe lời Phật biết trau tâm lành.
Năm châu chỉ một tình nhân loại,
Chung sức lo thế giới hòa bình;

- Cùng nhau biết trọng mạng sinh,
 1002. Người đều biết kính biết tin nhau cùng.
 Con người vốn sống chung trái đất,
 Nên coi nhau là một loài người;
 Giúp nhau cùng sống cùng vui,
 Không nên người nọ hại đời người kia.
 Người bình đẳng không chia màu sắc,
 Cũng không phân giai cấp nghèo giàu;
 Cùng thương cùng trọng lẫn nhau,
1010. Tất không có cuộc binh đao trong đời.
 Người nữ giết hại người đũ cách,
 Vì giữa người đã mất tình thương;
 Mất tình đồng tộc đồng hương,
 Mất tình nhân loại mất lương tâm người.
 Tình thương ấy không hồi phục được,
 Loài người không hết cuộc máu đào;
 Loài người cần phải thương nhau,
1018. Mới làm tan được khổ đau loài người.
 Tình thương ấy khiến đời an lạc,
 Khiến cho người khỏi các ác nhân;
 Khiến cho thành Phật thành Thần,
 Tình thương ấy cũng gọi rằng từ bi.
 Loài người muốn bớt đi giết hại,
 Việc trước tiên người phải thương người;
 Tình thương nhau thật có rồi,
1026. Sẽ là giải quyết được đời nhiều phương.
 Thương người cũng là đường của Phật,
 Thương người nhiều là đức có nhiều;
 Thương người thì họa sẽ tiêu.
 Tình thương không có khó siêu Phật đài.
 Thương càng rộng nạn tai càng nhẹ,
 Tình thương là mẹ đẻ hòa bình;
 Cho nên Phật gọi chúng sinh,
1034. Hãy thương người thể như mình thương thân.
 Con người tánh ngã nhân quá lớn,
 Sống cho mình hơn sống cho ai;
 Đó là bản chất đời nay,
 Vì tình thương giữa nơn loài mất đi.
 Nơn loại khổ nhiều vì lẽ đó,
 Còn khổ thêm nữa chớ giảm đâu;

- Ngày nào người biết thương nhau,
1042. Thì ngày đó mới khổ đau hết dần.
Điều ấy mỗi người cần xét kỹ,
Có phải là chân lý hay không?
Kêu nhau nên sống đại đồng,
Kêu nhau nên mở rộng lòng thương yêu.
Nên mở lối có nhiều thân thiện,
Đừng vạch đường lắm chuyện ghét vợ;
Sống cho thiên hạ được nhờ,
1050. Thác cho thiên hạ kẻ thờ người thương.
Rán hiểu đạo cho đường sống rộng,
Nên biết tu cho cảnh đời vui;
Người nên sống có đạo người,
Cũng nên sống biết chọn nơi siêu phàm.
Vì sự sống phải làm lắm việc,
Nhưng đừng làm thất tiết ô danh;
Cũng đừng làm việc bất lành,
1058. Đó là người biết sống thanh cuộc đời,
Nên sống có ngày moi hương vị,
Đừng sống không như nhị sau này;
Sống nay ảnh hưởng đến mai,
Sống sao cho khỏi đọa đày người ơi.
Trời đất rộng mà đời sống hẹp,
Đời sống như lưới thép bao quanh,
Nhiều đường tử ít đường sanh,
1066. Vì trong cảnh sống tranh giành lẫn nhau.
Đạo đức bị đẩy sau vật chất,
Nên con người chân thật mấy ai,
Nhìn vào xã hội đời nay,
Ít người tội phước ngày mai để lòng.
Những tai họa đều tòng theo đó,
Làm cho đời đau khổ liên miên;
Tây phương Phật cũng chạnh phiền,
1074. Rằng đời nay chẳng ở hiền với nhau?
Tạo chi những binh đao ác nghiệt,
Gây chi điều tiêu diệt loài người;
Văn minh thế kỷ hai mươi,
Con người đủ cách giết người gớm ghê.
Người đến lúc si mê cùng cực,
Gọi văn minh nhưng thật vô minh;

- Văn minh thì trọng nhân sinh,
 1082. Vô minh nên mới rẻ khinh mạng người.
 Giết hại kẻ mà vui không xót,
 Người ấy đâu còn chất người ta;
 Lòng người ấy thú hay ma,
 Mặc dù người ấy là da thịt người.
 Người như thể hiện thời đang thịnh,
 Nên rất là bất hạnh nhân gian,
 Lời lành cần phải truyền lan,
1090. Nếu không khuyên thiện khổ nạn chưa thôi.
 Đời tiêu diệt hay đời tồn tại,
 Do tay người chẳng phải do ai;
 Người lành thì phước cõi này,
 Người không lành tất là tai họa trần.
 Việc kim cổ định thần xét lại,
 Khổ hay vui hỏi tại đâu ra?
 Mọi điều vốn tại người ta,
1098. Mà người cứ mãi xấu xa với người.
 Lầm lỗi ấy hiện thời thấy rõ,
 Nhưng tật người chịu bỏ mấy ai!
 Con người ai cũng biết sai,
 Nhưng ai chịu nhận đời này hiểm hoi.
 Sai lạc có mà coi không có,
 Mới gây thêm sai nợ sai kia;
 Sai như là khóa sai chìa,
1106. Con người tự dứt đường via người đi.
 Đời đang gặp cảnh nguy thế ấy,
 Nguy cả toàn nhân loại địa cầu;
 Nhưng người hiểu mấy ai đâu?,
 Còn người không hiểu biết bao nhiêu người.
 Lắm kẻ cứ tưởng đời mãi sống,
 Có hay đâu đời giống pháo châm;
 Cái thì nổ cái còn ngậm,
1114. Mà người còn xúm nhau châm lửa vào.
 Trước cảnh khổ xô nhau thêm khổ.
 Không chịu lo cứu độ nhau yên:
 Người nào cũng muốn sống riêng,
 Mới gây nên nổi đảo điên trong đời.
 Người quan hệ với người mọi mặt,
 Nhất là người cùng một giống nòi;

- Khô người cứu chớ ngồi coi,
1122. Bởi vì khô ấy hệ nơi mình nhiều.
Giúp nhau được là điều tốt nhất,
Người giúp nhau mới thật là người.
Héo cây còn muốn làm tươi,
Khô người chẳng giúp sao vui cho đành.
Chớ bảo vệ riêng mình quên kẻ,
Mà phải chung bảo vệ lẫn nhau;
Không ai uy hiếp ai nào,
1130. Cũng không ai ỷ mạnh giàu hơn ai.
Đôi giặc giã ra ngày bình tịnh,
Xoay bàn cùng ra cảnh phong dinh;
Người vô tình phải hữu tình,
Nước suy yếu phải chuyển mình thịnh hưng.
Sống kiến thiết chung đừng phá hoại,
Sống thương đừng sống hại lẫn nhau;
Phải nên kính mến đồng bào,
1138. Đồng thời cũng phải đề cao hơn loài.
Con người phải biết coi nhau trọng,
Và con người phải sống ra người;
Có nhân có nghĩa tốt tươi,
Có đầu óc biết chọn nơi thanh bình.
Sống biết tử biết sinh kiếp sống,
Không buộc hèn trong đồng xác trần;
Biết tìm lối sống siêu nhân,
1146. Ấy là người biết sống chân cuộc đời.
Nay vẫn sống ngày mai vẫn sống,
Sống không ai lay động được mình;
Sống trong đây đủ tự tin,
Tự tin việc tử việc sinh mình cầm.
Người tu phải chủ tâm chắc chắn,
Mới là đem sự thắng về mình;
Người tu nếu thiếu tự tin,
1154. Hướng đi như thể lục bình trôi sông.
Tu như vậy long đong suốt kiếp,
Khó mong gì bên giác được kẻ;
Đời này muôn triệu đường mê,
Chí tu không mạnh khó bề thành công.
Có nhiều kẻ ngã lòng bỏ cuộc,
Dù đường tu đã bước bao năm;

- Nhưng vì thiếu tự tín tâm,
 1162. Cho nên mới bị đời làm bỏ tu.
 Những hôm sớm công phu từ trước,
 Khác nào cây đã được tưới tăn,
 Gần ngày có trái sắp ăn,
 Tự tay người nữ chặt phăng cội cành.
 Coi hai chữ tu hành quá rẻ,
 Ấy là lòng của kẻ đời nay,
 Có tu cũng chỉ bề ngoài,
1170. Ít người chịu khó tu ngay trong lòng.
 Việc đạo lý chỉ thông cửa miệng,
 Còn trong tâm đầy chuyện thế gian;
 Phần nhiều tu ngược đạo tràng,
 Thật là đúng lúc suy tàn Phật môn.
 Như lời đức Thế Tôn nói trước,
 Người đời nay đi ngược đời xưa;
 Xưa nhiều kẻ ác biết chừa,
1178. Nay nhiều thứ ác cứ đua nhau làm.
 Xưa lắm kẻ xác phạm tâm thánh,
 Nay nhiều người ma tánh hình nhân;
 Tội đời càng nặng khó cân,
 Nên nhiều khổ thảm hơn phần an vui.
 Tội nhưng có mấy người biết hối,
 Trái lại còn gây tội thêm nhiều;
 Người này tội lỗi chưa tiêu,
1186. Kế thêm người nợ lại chiêu tội vào.
 Việc tội lỗi đua nhau tạo tác,
 Mới gây thành tội ác đời nay;
 Như vậy nếu mãi kéo dài,
 Loài người khó tránh khỏi ngày diệt vong.
 Thấy đời ác khiến lòng buồn tủi,
 Có một hôm Phật nói như vậy:
 Người cùng người thể chân tay,
1194. Nhưng nhiều người nữ tâm gây hại người.
 Ác tâm ấy đất trời cũng tủi,
 Cứu sao yên thời buổi hiện nay
 Người nay tâm ác còn đây,
 Thì đời còn lắm họa tai ưu sầu.
 Ưu sầu nạn còn dâu hóa biển,
 Ưu sầu tai non biển đồng bằng;

- Bao nhiêu thế sự trăm thăng,
1202. Do người chẳng phải do Thần Phật gây,
Phật muốn cả nhơn loài giải thoát,
Phật không mong khổ ách người nào;
Cho nên Phật thệ từ lâu,
Nếu còn người khổ còn âu độ người.
Độ người nếu chưa rời bốn nguyện,
Phật còn đem thân hiến vào trần;
Bằng muôn pháp huyễn hay chân,
1210. Độ cho sanh chúng được bừng mắt ra.
Nếu tâm của người ta chưa thiện,
Thì đời còn lắm chuyện tai ương;
Muốn cho đời được an khương,
Lòng người cần phải thiện lương một bề.
Lương thiện được đề huề nhau được,
Mình được vui kẻ khác được yên;
Khắp nơi nước tịnh dân hiền,
1218. Không ai ôm mối hận phiền với ai.
Lương thiện ấy đời nay nên trử,
Chớ trử chi những thứ hung sùng;
Hung thì nhất định gặp hung,
Ở như thế chẳng thung dung bao giờ.
Nay được có giảng cơ kêu gọi,
Nên hồi tâm cho khỏi họa đeo;
Nếu đường hung dữ cứ theo,
1226. Cuối cùng mất xác lại tiêu cả hồn.
Người đời chỉ lạnh khôn đường tục,
Nhưng người đời ngu đốt đường tiên;
Khôn đường tục khôn triền miên,
Đốt đường Tiên khổ lưu liên cõi đời.
Đời là khổ ít người xét đến,
Nên nhiều người quá mến sự đời;
Mến đời trong mấy tác hơi,
1234. Có chi khoái lạc hời người trần gian?
Đâu bằng để tâm can theo Phật,
Chọn đường tu lánh các đường phạm;
Quyết tu dầu khổ cũng cam,
Những điều mến thế đời làm mến tu.
Tu chơn chánh đúng như Phật dạy,
Nhất định là khổ hải được qua;

- Tu cho hết sức thiết tha,
 1242. Đạo mầu sẽ được hiện ra trong lòng.
 Kéo tre đến thật nòng tre cháy,
 Thành tâm khi tột đáy tâm minh;
 Nếu tu cho được tận tình,
 Liên Hoa chín phẩm về mình một ngôi.
 Minh chẳng những luân hồi hết buộc,
 Mà tổ tiên cũng được siêu theo;
 Ví như đò một người chèo,
 1250. Nhưng mà có thể rước nhiều khách qua.
 Tu có sức độ tha như vậy,
 Nhưng đời nay có mấy người thông;
 Tưởng ông tu chỉ độ ông,
 Không dè ông độ cả giòng họ siêu.
 Khi mình đã khỏi điều trói buộc,
 Tức rảnh tay gỡ được rồi người;
 Đạo mầu khi giác tột nơi,
 1258. Có năng lực cứu những người khác tu.
 Tuy trái đất sương mù phủ cả,
 Một mặt trời đủ phá tan đi;
 Một người ngộ đạo từ bi,
 Khiến ngàn muôn kẻ hồi qui đường lành.
 Tu có sức độ mình độ chúng,
 Độ thác siêu độ sống được vui;
 Tu là hạnh phúc hai nơi,
 1266. Cho nên già trẻ trong đời rán tu.
 Tu giả dối thành tù âm phủ,
 Tu thật tâm được tự Niết bàn;
 Tu thành do ở tâm can,
 Tu không thành ở chỗ mang bộ đồ.
 Tu quý chẳng chi so sánh nổi,
 Nhưng phải tu đúng lối hiền lành;
 Nếu tu theo lối yêu tinh,
 1274. Chung qui chỉ giết đời mình mà thôi.
 Cho nên hễ là người tu tỉnh,
 Thì phải gìn chơn chính sự tu;
 Gương lành chớ để cho lu,
 Phật môn chớ để bị thu hẹp dần.
 Ngọn cờ đạo phải cần phát trước,
 Đường từ bi phải bước tới luôn,

- Đem vui cho kẻ ưu buồn,
1282. Đem no ám giúp người đương đói nghèo.
Trong ác thế vẫn treo tánh thiện,
Giữa đời mê vẫn hiển giác tâm,
Ngọn đèn Phật pháp luôn cầm,
Đi nơi đâu cũng vẫn làm sáng ra.
Tu thế mới thật là chánh đạo,
Tự độ thân và giáo độ đời;
Cho đời sạch nợ ngày moi,
1290. Cho đời cảnh sống tốt tươi đương tiền.
Tu quảng ái Phật khuyên như vậy,
Phật không khuyên tu hại người đời;
Bước vào thế kỷ hai mươi.
Nhà tu nhiều kẻ như người chưa tu.
Mượn bộ áo sòng nâu dối thế,
Làm cho đời khinh dễ cửa thiền;
Tự mình làm mất Phật duyên,
1298. Mà còn khiến kẻ khác liên lụy vào.
Kẻ phá đạo ào ào như sóng,
Mà người tu chẳng những không tu,
Lại còn theo thế bạo xu,
Khiến cho cửa đạo mịt mù như sương.
Đời giữa lúc bất lương vô số,
Đạo lu mờ cảnh khổ càng tăng;
Đề tâm suy xét kỹ càng,
1306. Thấy rằng vô phước cho ngàn muôn dân.
Hỡi những kẻ trầm luân muốn khỏi,
Rán giữ gìn hạnh giới đường tu,
Cách tu ấy khó mặc dù,
Rán tu để được cứu người cứu ta.
Đáng tu lúc nhiều nhà quên đạo,
Đáng tu khi kẻ bạo đầy người;
Gặp cơn loạn nước loạn đời,
1314. Càng tu cho nước cho người bình an.
Tu che chở kẻ đang bị hiếp,
Tu cứu người khỏi kiếp ngựa trâu,
Tu cho đâu cũng như đâu,
Người đều hạnh phúc tự do hòa bình.
Tu cho kẻ với mình giải thoát,
Khỏi ách nay khỏi ách về sau;

- Tu cho hết cảnh khổ lao,
 1322. Tu đem trào Phật thay trào yêu ma.
 Tu cho khỏi phải già phải chết,
 Tu cho không còn việc tai nạn;
 Tu cho khỏi lưới trần gian,
 Tu cho cùng Phật Niết Bàn như nhau.
 Người phải tự biết đau khổ lấy,
 Mới phát tâm tìm cái thoát ly;
 Nếu không tự biết mê si,
 1330. Thì là bèn giác để gì kiếm ra,
 Đời thông thả hay là đày đọa,
 Đời vui hay là chả phải vui;
 Xét cho thấy rõ kiếp người,
 Tất đời chẳng mền, mền nơi tu hành.
 Tu phải tự tâm mình xét kỹ,
 Chớ tu chịu theo ý người ta;
 Chịu người thì đạo dễ xa,
 1338. Tự mình phát nguyện mới là vẹn tu.
 Tu không xét là mù đường đạo,
 Tu biết suy là thạo lối tu;
 Thạo tu chớ có tu mù,
 Tu mù bị lạc bị ru sai đàng.
 Đi sai nẻo Tây phang không đạt,
 Đi đúng đường Cực Lạc mới thông;
 Tu thành chớ chẳng phải không;
 1346. Tu không thành bởi tại lòng hành sai.
 Đừng trách Phật đời này không giáng,
 Phật tại tâm ngày tháng có luôn;
 Phật trong tâm nếu người buông,
 Thì là người cũng mất luôn Phật ngoài.
 Phật tâm nội liên dây Phật ngoài,
 Cái này thông tắt cái kia thông,
 Khác nào cái đập ngăn sông,
 1354. Đập khai thì nước ngoài trong liền hòa.
 Khi dọn dẹp lòng ta trống trải,
 Tất nhiên là được thấy Phật ngay;
 Như trời gió thổi hết mây,
 Thì liền thấy được mặt mây cung trăng.
 Không thấy Phật vì ngăn vách tục,
 Chớ Phật đâu có lúc nào không;

- Một khi vách tạc phá xong,
1362. Thì người sẽ thấy Phật đông vô cùng.
Phật ở chốn không trung thân đến,
Hoặc Phật đang thị hiện tại trần;
Phật chuyển kiếp, Phật phân thân,
Phật dùng đủ cách tương ưng độ đời.
Đời càng mỏng Phật Trời càng độ,
Độ hồn hay độ khổ thân phàm;
Tùy duyên hóa độ cho kham,
1370. Bất kỳ là kẻ nữ nam xứ nào.
Người phân biệt nghèo giàu giai cấp,
Phật với ai cũng rất thương đồng;
Nhưng tùy có tội có công;
Mà người thì độ người không thể điều (2).
Phật thì vẫn muốn dìu dắt hết,
Nhưng người không nghe việc Phật khuyên,
Thì đâu Phật có diệu huyền,
1378. Cũng không thể cứu nhân duyên bất lành.
Người muốn thấy phép linh của Phật,
Muốn Phật đưa khỏi kiếp hồng trần;
Tự mình phải biết tu thân,
Ở cho có nghĩa có nhân với đời.
Nên bỏ thí cho người đói rách,
Nên khoan dung kẻ biết lỗi lầm;
Lúc nào cũng lấy từ tâm,
1386. Chớ đem ác ý ra làm cho ai.
Tâm tánh đạo đòi mài mỗi bữa,
Hạnh kiểm tu trau sửa hằng ngày;
Tự mình sửa vạy ra ngay,
Lấy kinh để lượng đúng sai trong lòng.
Luôn tưởng Phật tâm không xao lãng,
Thường chủ tâm để thắng ngoại trần;
Trọn lành cả khẩu ý thân,
1394. Tùy phương tiện đáp bốn ân cho tròn.
Quyết giữ vững lòng son với Phật,
Quyết tu cầu giải thoát trần gian;
Đạo tâm tinh tấn một đàng,
Nhiệm màu được thấy, Tây phang được kê.
Đường xa mấy quyết về cũng tới,
Đất khô bao cổ tưới sẽ mềm;

- Đừng ngờ cõi Phật khó xem,
 1402. Chớ cho đất cứng không đem gieo trồng.
 Vạn sự ở nơi lòng cố gắng,
 Quyết tu thì chắc chắn tu thành;
 Đường tu nếu gặp yêu tinh,
 Có chur hộ pháp bên mình chớ che.
 Người không thấy Phật nghe thấy hết,
 Khi lòng người tha thiết khẩn cầu;
 Mặc dầu Phật ở nơi đâu,
1410. Cũng lai vãng đến để phù hộ cho.
 Phật không ngớt thương lo cho thế,
 Chẳng khác nào người mẹ thương con;
 Khổ con lòng mẹ héo don,
 Khổ đời lòng Phật đau còn chi hơn.
 Không kêu gọi Phật còn cứu độ,
 Huống chi cầu Phật có đâu ngờ;
 Phật nay như Phật ban sơ,
1418. Vãn từ bi chẳng bao giờ bỏ ai.
 Kẻ học Phật chớ sai tánh Phật,
 Phải mở lòng thương hết mọi người;
 Giúp người dù khổ cũng vui,
 Độ người dù phải chịu đời trầm thặng.
 Chưa hiểu Phật khá toan tìm Phật,
 Trước hết nên nắm chặt cõi lòng;
 Rửa lòng trong tợ gương trong,
1426. Sẽ là thấy Phật và thông đạo mâu.
 Liên Hoa muốn được vào được chứng,
 Phải lập công cho xứng tu hành;
 Phải thành tâm quyết siêu sanh,
 Phải lo làm phước làm lành cho dân.
 Phát huệ bởi tâm trần được lặn,
 Chứng đạo do Phật tánh được khai;
 Tu hành bất luận gái trai,
1434. Rán khai tánh Phật chớ khai tâm trần.
 Khai tánh Phật quyến thân hết khổ,
 Khai tâm trần tông tổ thêm đau;
 Những người cõi Phật được vào,
 Là người đã chẳng điều nào trần tâm.
 Tu nên lấy đó làm mực thước,
 Biết mình tu đã được hay chưa;

- Nếu chưa rán sửa rán chừa,
1442. Được rồi tiến tới đến giờ viên thông.
Người đời khá tu không nên trễ,
Tu cải lương cái tệ đời nay;
Tu xây hạnh phúc nhân loài,
Tu làm Nam, Bắc, Đông, Tây hòa bình.
Nhân loại nếu không tin Phật pháp,
Thì vẫn còn đàn áp lẫn nhau,
Hố thù cứ xúi nhau đào,
1450. Ké rồi người tự xô vào chết lây.
Đã lắm cảnh chết thây như rạ,
Đều là do kết quả hận thù;
Con người há chẳng lo tu,
Để cho đời sống khỏi màu tang thương.
Đua nhau thiện còn đường tồn tại,
Đua nhau hung chỉ hại tận đời;
Tận đời làm dễ như chơi,
1458. Làm đời tồn tại vô hồi khó khăn.
Nhân loại phải ăn năn mới được,
Người cùng thương và nước cùng hòa;
Cho đâu cũng được âu ca,
Để cùng thấy cảnh Liên Hoa tại trần.
Nếu ai cũng lòng nhân dạ thảo,
Sẽ đời hiền bạo ra hiền;
Chỗ nào cũng định cũng yên,
1466. Người nào cũng được có điền có gia.
Cùng ở thảo người ta cùng sống,
Cùng làm hiền dân chúng cùng thương;
Thảo hiền cần phải chủ trương;
Để cho nhân loại có đường an vui.
Tánh hiền thảo con người đã mất,
Khiến đời nhiều đạo tặc sát sanh;
Quá vì tư lợi tư danh,
1474. Biết bao nhiêu kẻ nở đàn hành hại nhau.
Làm kẻ chết mình đâu sống mãi,
Gây người nguy mình lợi không bền,
Nhân nào quả nấy chớ quên,
Không nên sống dữ phải nên sống lành.
Chỗ dơ bản phát sanh giới tử,
Lòng xấu xa nảy nở yêu ma;

- Xin khuyên tất cả người ta,
 1482. Không nên nuôi những xấu xa trong lòng.
 Làm ác gặp ác không sai chạy,
 Luật trả vay vạn đại bất di;
 Giàu sang quyền thế bực gì,
 Cũng trong nhân quả khó đi ra ngoài.
 Xem sử tích xưa nay đủ thấy,
 Làm việc gì việc ấy trả cho;
 Đúng như là đã hẹn hò,
1490. Luật trời báo ứng bao giờ cũng linh.
 Cơ thưởng phạt chớ khinh mà mắc,
 Biết bao nhiêu nhân vật đã làm:
 Tưởng rằng chẳng có luật âm,
 Không ngờ quả báo đúng tâm của mình.
 Nên sống thiện nên gìn tâm thiện,
 Chớ hành hung chớ chuyện gian manh;
 Làm lành cho gặp việc lành,
1498. Mọi người lành cả nhơn sanh đều hòa.
 Việc hung ác người ta không tránh,
 Thì đời không có cảnh an vui;
 Chỗ này xâu xé chưa xuôi,
 Kê sanh chỗ khác rồi nùi như tơ.
 Nhiều kẻ ác nhiều cơ đối khổ,
 Nhiều người hiền nhiều chỗ ấm no,
 Ác không thể được phước cho,
1506. Chi hiền mới có thơm tho mang vào.
 Nếu bá tánh cùng nhau hướng thiện,
 Thì đời không có chuyện can qua;
 Rầy rà còn chẳng xảy ra,
 Huống hồ những chuyện người ta giết người.
 Nhớ Phật có một hồi khuyên nhủ,
 Khổ vui không phải tự nhiên sanh;
 Khổ vui quả của dữ lành,
1514. Dữ lành gốc ở tánh tình người ta.
 Tánh dữ khắp trẻ già nên bỏ,
 Tánh lành trong thiên hạ nên trau;
 Làm lành càng rộng càng cao,
 Yên vui càng lớn khổ đau càng mòn.
 Cha mẹ dạy cho con ân hậu,
 Con khuyên cho phụ mẫu hiền hòa;

- Người ngoài như thể người nhà,
1522. Nên đem đạo đức để mà khuyên nhau.
Cuộc tranh chấp muốn mau giải quyết,
Người phải nên rộng xét với người;
Mở lòng chung sống chung vui,
Quyền người cùng trọng mạng người cùng yêu.
Xã hội tốt nhờ điều nhân thiện,
Đời nhẹ nhàn do luyện đạo tâm;
Sống vui và chẳng lỗi lầm,
1530. Do làm nhân thiện do tâm lòng tu.
Chớ để lợi danh mù lương thức,
Đừng cho tư tưởng thuốc nhân tình,
Nhon sinh thì phải hiếu sinh,
Con người thì phải cho mình đạo người.
Không nên nói những lời phi nghĩa,
Không nên làm những lẽ bất nhân;
Đồng bào phải biết tương thân,
1538. Nhân loài phải có tinh thần tương giao.
Lời phi nghĩa khiến nhau đoạn tuyệt
Lẽ bất nhân gây việc thâm sâu;
Nói làm tránh họa về sau,
Ấy là biết xét dài lâu cuộc đời.
Mình có lợi cho người có lợi,
Mình được vui cho mọi người vui;
Tất nhiên hòa được với người,
1546. Sự dầu khó cũng sẽ rồi dễ đi.
Quá riêng lợi chung qui có hại,
Quá riêng vui rồi lại quá buồn;
Rốt đời thêm rồi khó suông,
Việc hòa trái lại sanh luôn bất hòa.
Lợi mình chẳng xét ra kẻ khác,
Dễ chạm người dễ ác với người;
Oán thù từ đó sanh sôi,
1554. Và từ đó khiến kéo lôi trả đền.
Người đã oán muốn quên khó đặt,
Cho nên đừng gây oán với ai;
Làm chi cũng nghĩ ngày mai,
Lợi mang tiếng ác sau này đừng ham.
Con người có tánh tham từ bé,
Cái tánh tham ít kẻ nào không;

- Quá tham thành ác trong lòng,
 1562. Ác lòng nhiều khiến họa sanh ra nhiều.
 Họa muốn dứt phải tiêu lòng ác,
 Lòng ác còn thì các họa còn;
 Họa còn người mãi héo von,
 Nên người cần phải diệt mòn ác tâm.
 Nhưng tâm ác muốn làm cho tuyệt,
 Trước hết là phải diệt tánh tham;
 Tánh tham khi đã trừ kham,
 1570. Thì lòng ác sẽ dễ làm tiêu ngay.
 Sự tranh chấp đời nay quá nặng,
 Vì người nay háo thắng quá nhiều;
 Đầy lòng tự đắc tự kiêu,
 Trọng điều trước mắt khinh điều sau lưng.
 Người đời quá biệt phân nhân ngã,
 Đó cũng do kết quả lòng tham;
 Muốn mình thỏa những thích ham,
 1578. Mới tìm đủ cách để làm người thua.
 Không tránh tội chẳng chừa việc ác,
 Do lòng tham khai thác con người;
 Đang trong đau khổ toi bời
 Mà cười vui thấy lắm người đời nay.
 Phật nơi chôn Liên đài xót ruột,
 Vì Phật nhìn thấy suốt cõi trần;
 Đau lòng cho kẻ ác nhân,
 1586. Không duyên giải thoát không gần Liên Hoa.
 Liên Hoa chẳng phải xa nhân loại,
 Liên Hoa không ngoài cõi Ta bà;
 Con người muốn thấy Liên Hoa,
 Phải là hiếu nghĩa phải là từ bi.
 Hiếu nghĩa chẳng là đi địa ngục,
 Từ bi không là hụp sông mê;
 Khó mong cõi Phật được về.
 1594. Khó mong pháp Phật được kê tai nghe.
 Từ đó kiếp theo khe suối chảy,
 Hoặc từ trong cỏ dại nở khai;
 Hay là từ chôn bào thai,
 Cứ luân hồi mãi biết ngày nào ra.
 Luân hồi mỗi ngày qua mòn mỏi,
 Mòn đến ra mọt mỗi bùn lầy;

- Mòn ra đá mòn ra cây,
1602. Mòn cho đến chẳng còn lay động gì.
Đền như thế còn chi linh tánh,
Có còn chẳng cũng ánh nhỏ nhen;
Nếu không gặp đại nhân duyên,
Thì là khó đốt cho đèn huệ khai.
Cũng vì thế Phật Ngài kêu gọi,
Cả chúng sanh ở cõi đời này;
Muốn cho khỏi kiếp đọa đày,
1610. Phải rời đường ác mau quay đường lành.
Đi đường ác nhứt sanh thập tử,
Đi đường lành vạn sự bình an;
Đường lành ra khỏi thế gian,
Còn đường ác bị buộc ràng trần ai.
Đường lành có Phật Ngài điếm chỉ,
Đường ác thì có quỷ dẫn đầu;
Bị loài quỷ dắt chìm sâu,
1618. Phật Ngài điếm chỉ khỏi câu luân trầm.
Nam nữ khá hồi tâm hướng thiện,
Trẻ già nên đồng khuyến nhau tu;
Nên thân nhau chớ nên thù,
Mượn từ quang Phật phá u ám đời.
Đọa một kiếp này thôi chớ nữa,
Vui sướng chi trong cửa ngục trần;
Phải mau tu để thoát thân,
1626. Dịp lành bỏ mất ngục trần khó ra.
Chịu mãi kiếp sanh già bệnh chết,
Đời này qua kéo lết đời sau;
Khô sâu trùng điệp nối nhau,
Không lo giải thoát chùng nào mới lo?
Đề gần lúc ra tro ra bụi,
Mới giựt mình thì tội nhiều rồi;
Muốn tu nhưng đã muộn hơi,
1634. Thế là có phải uống đời hay không?
Tu càng sớm thì lòng càng vững,
Muốn lập công đức cũng rộng ngày;
Cho nên già trẻ gái trai,
Mau tu chớ đợi thờ dài mới tu.
Tu lấy phước đền bù tội lỗi,
Người đều tu nhân loại đều hòa;

- Những đau khổ kiếp người ta,
 1642. Muốn cho giải thoát thì là phải tu.
 Thuyền bát nhã vượt từ ức kiếp,
 Gươm Kim Cang diệt nghiệp vô biên;
 Gươm Kim Cang, Bát Nhã thuyền,
 Từ trong cái chí tu hiền mà ra.
 Tâm động tịnh phải là tự thấy,
 Hạnh chánh tà cần phải tự mình,
 Tự mình tự thấy được mình,
1650. Mới là rõ đạo mình hành đúng không.
 Tu tự thấy thì thông đạo chóng,
 Tu tự mình thì chứng quả mau;
 Những người cỡi Phật sớm vào,
 Nhờ nhiều tự thấy và nhiều tự mình.
 Xưa Phật cũng tự mình như vậy,
 Phật tự mình tự thấy nơi lòng;
 Mới là từ đục làm trong,
1658. Từ sanh chúng đỏi ra dòng Như Lai.
 Tu như vậy không sai chơn lý,
 Ấy cách tu tự trị lấy mình,
 Khi mình tự thấy tự mình,
 Thì mình mới sửa được mình chỗ sai.
 Niệm Phật được thấy ngay Đức Phật,
 Là niệm không còn chút tình đời;
 Điều này nên nhớ ai ơi!
1666. Phật linh hay chẳng tại nơi lòng mình.
 Nay như thể muôn nghìn năm trước,
 Phật từ người, người Phật không xa,
 Nếu người tâm Phật phát ra,
 Tức nhiên Phật sẽ từ ta có liền.
 Chúng sanh muốn gặp Liên Hoa hội,
 Phải tự tâm phát khởi Phật Đà,
 Người ta siêu tánh người ta,
1674. Tức trong tứ thánh hoặc là trên hơn.
 Muốn khỏi kiếp hồng trần vĩnh viễn,
 Thì lòng đừng lưu luyến thế gian;
 Làm nhân làm phước muôn vàn,
 Cũng đừng mong hưởng tại đàng trần ai.
 Một mực nhắm Như Lai tiến tới,
 Cắt đứt bao nhiêu sợi oan trần;

- Tu cho khỏi trở phàm thân,
1682. Chớ mong tu hưởng phước trần về sau.
Phước trần chỉ sang giàu danh vọng,
Nhưng cũng như giấc mộng không hơn;
Một khi thân chết đến gần,
Giàu sang danh vọng cũng quăng lại đời.
Phước một lúc tội lỗi muôn thuở,
Đó thường là phước ở thế gian;
Vì khi hưởng phước giàu sang,
1690. Bị giàu sang khiến mê man tâm hồn.
Cho nên Đức Thế Tôn đã bảo,
Tu chớ mong phước báo cõi trần;
Bao nhiêu việc đức việc nhân,
Nên nguyên hồi hướng về chân Niết Bàn
Muốn về Phật đừng mang nợ thế,
Nợ thế còn không thể thoát phàm;
Thoát phàm nợ thế phải kham,
1698. Nợ còn dù thánh cũng cam chịu đền.
Nợ tiền phải trả tiền khó trốn,
Nợ mạng thì đền mạng không sai,
Nợ nào trả nấy dầu ai,
Muốn cho giải thoát đừng gây nợ trần.
Nợ còn vướng còn thân lặn đận,
Nợ hết đeo thì phận thanh nhàn;
Người sanh vào cõi thế gian,
1706. Bởi vì xưa đã nợ mang vào mình.
Lấy mắt Phật mà nhìn thế sự,
Biết bao nhiêu thứ nợ người ta;
Cho nên đủ cảnh xảy ra,
Nhưng đời có mấy ai mà tỉnh tâm.
Hết nợ nợ rồi làm nợ khác,
Nợ trước còn kể vác nợ sau;
Nợ qua nợ tới chuyển lao,
1714. Trả hoài không biết chừng nào mới xong.
Cả nhân nợ hay dòng dõi nợ,
Nợ một người hoặc cả muôn người;
Nợ nào cũng chẳng được vui,
Nhứt là nợ máu khiến đời thảm thê.
Nhiều nợ sống như kẻ miệng hổ.
Nhiều nợ đời không có tự do;

- Nợ nào cũng bắt toan lo,
 1722. Cho nên nợ khổ chớ thò với ai.
 Nếu nhận thấy cõi này là khổ,
 Mau thoát ly tìm chỗ siêu sanh;
 Nợ chi cũng phải làm thanh,
 Khổ thân mấy cũng chớ sanh nợ đời,
 Cho phước chớ cho người tội ác,
 Làm sống đừng làm thác một ai;
 Trồng dưa chẳng mọc ớt cay,
1730. Tọa nhân giải thoát quả đày đọa không.
 Muốn ra khỏi cái vòng sanh tử,
 Phải quyết tâm trực chỉ Niết Bàn;
 Lo xong nần nợ thế gian,
 Xây cầu công đức bước sang Phật Đài.
 Sanh tử có từ ngày mạng có,
 Mạng có là có rọ tử sinh;
 Vào sinh tử rọ hằng nghìn,
1738. Lìa sinh tử rọ thật tình ít ai.
 Trong sinh tử vui say sinh tử;
 Lấy tử sinh làm sự tử sinh;
 Đó là cảnh khổ hiện tình,
 Lòng người cứu thế càng nhìn càng đau.
 Tiếng gọi đạo khác nào sấm sét,
 Lời khuyên tu như nước nguồn tuôn;
 Mê không tỉnh nghiệp không buông,
1746. Thì đời còn mãi trong trường hận đau.
 Nhớ Phật có hôm nào tí thí,
 Kiếp chúng sanh như chỉ trong cuộn;
 Tuy là chẳng chịt hằng muôn,
 Kiếm ra một mối gỡ sông vạn vòng.
 Mối ấy ở tâm không ô nhiễm,
 Chỉ một lòng tìm kiếm Như Lai;
 Lòng này chẳng hở phút giây,
1754. Như Lai sẽ có một ngày thấy ra.
 Mê thế mấy nhưng mà cố tình,
 Mê sẽ tan không dính được đâu;
 Như ngàn năm ở hang sâu,
 Bước ra khỏi cửa thấy bầu trời minh.
 Mê hay tỉnh tự mình định lấy,
 Đọa muốn siêu chỉ cái hồi tâm;

- Cho nên với nghĩa bao hàm
1762. Người nào cũng có thể làm Phật Tiên.
Liên Hoa chẳng dành riêng ai cả,
Liên Hoa ai cũng có thể ngồi;
Người nào đời đạo xong xuôi,
Là người ấy sẽ được ngồi Liên Hoa.
Liên Hoa Phật phải là tánh Phật,
Tánh phàm không ngồi được tòa sen;
Rõ ràng như trắng với đen,
1770. Mặc dù Phật chẳng sang hèn biệt phân.
Phật chẳng biệt phân, nhân quả biệt,
Nhân quả không một việc nào sai;
Nếu ai muốn nự Liên đài,
Phải ôm lòng Phật chớ đai lòng phàm.
Bao nhiêu tấm lòng ham tài sắc,
Đổi ra lòng ham Phật Tây Phương;
Thân trần lòng Phật luôn vương,
1778. Thì là cảnh Phật được nương không lằm.
Nhân nào quả nấy tâm nên nhớ,
Muốn tự do thì nợ phải xong;
Giống sanh tử chớ gieo trồng,
Nên trồng những giống ngoài vòng tử sanh.
Đức Phật đã dạy rành như vậy,
Phật xưa kia cũng lấy đó hành;
Người nay theo đó mà tin,
1786. Và tu chơn chánh sẽ thành chẳng không.
Tu chớ miêng với lòng sai khác,
Cũng chớ cho lòng một dạ hai;
Thân tâm qui nhứt Phật đài,
Một đường tu chớ loay quay đường đời.
Tu chớ để mỗi ngày qua luống,
Mỗi ngày nên sử dụng đường tu;
Chí tâm hành đạo công phu,
1794. Đồng thời phương tiện giúp người phước duyên.
Riêng mình biết làm hiền chưa đủ,
Phải khuyên người lo sự hiền theo;
Giống hiền ai cũng lo gieo,
Cõi đời thứ dữ hết leo bao đồng.
Muốn ai cũng được lòng hiền cả,
Cho an vui trong xã hội đời;

- Lời hiền đem gọi khắp nơi.
1802. Một điều trong phận của người chân tu.
 Lúc nào cũng lo cầu tế thể,
 Tức là không sai lẽ tu hành;
 Tiếng tu cũng chẳng hổ danh,
 Đạo mầu có quả sẵn dành tòa sen.
 Rán hành đạo rán chen độ chúng,
 Chớ tu sông thác lụn ngày qua;
 Dem lòng tưởng niệm Di Đà,
1810. Biến ra hành động giác tha người đời.
 Cảnh báu quý ngày mới muốn thấy,
 Sự tu hành cần phải tinh nghiêm;
 Tâm viên ý mã rán kiem,
 Những điều phước đức nên tìm làm ra.
 Gìn lòng chớ để xa mỗi đạo,
 Các giới răn trí não luôn ghi;
 Mặc dù trong cảnh hưởng gì;
1818. Suy tư tác động từ bi làm nền.
 Tiến đường đạo như thuyền đi ngược,
 Nếu ngưng chèo bị nước đẩy lui;
 Muốn cho thuyền chóng đến nơi,
 Phải chèo luôn chớ để hồi nào ngưng.
 Đường đạo muốn mau gần tới Phật,
 Bước tu đừng để tấp vào đời;
 Đi luôn cho đến tận nơi,
1826. Dù đường hiểm trở, dù người cản ngăn.
 Càng chướng ngại càng tăng sức tiến,
 Càng khó khăn càng luyện đạo tâm;
 Quyết không để lạc hướng tâm,
 Thuyền từ đuốc huệ tự cầm tiến lên.
 Tin Phật sẵn chờ bên cõi ấy,
 Mỗi ngày qua tháng lại thường kêu;
 Thế gian cần được một điều,
1834. Ở trần mà vẫn đi theo Phật đàng.
 Có hôm ấy lời vàng Phật ngỏ,
 Rằng con ơi! Xem cá chậu sành;
 Cá đâu thấy nhót thân mình,
 Mà là cá chỉ thấy mình tự do,
 Nghĩ sanh chúng cũng là như vậy,
 Trong khổ đau mà thấy an nhàn;

- Dù nằm trong cảnh lâm than,
1842. Vẫn ăn chơi chẳng chịu toan giải sầu.
Đời ngu độn khiến đau lòng Phật,
Nên Từ Bi đủ cách độ tha;
Thần cơ khoa học những là,
Đều phương tiện dụng để mà tỉnh dân
Liên Hoa Hội cũng gần bên cạnh,
Hội ấy không tại cảnh Tây Phang,
Mà là hội tại trần gian,
1850. Kẻ tặng người tục nên sang hội này.
Sang hội Phật phải đầy tánh Phật,
Mang tánh phàm bị rớt nửa đường;
Dù cho chư Phật có thương,
Nhưng cân công lý vẫn trưng thẳng bằng.
Cố nhiên Phật vô ngăn bác ái,
Nhưng Phật không nói vạy ra ngay;
Người lành Phật cứu khỏi tai,
1858. Kẻ hung theo luật trả vay tuần huần.
Trong hung có hiền tâm phát khởi,
Khởi tâm hiền với mọi chân thành;
Cũng là được Phật điểm danh,
Những điều trực sẽ hóa thành con người.
Nhớ lời Phật bùi ngùi từ đoạn,
Biết lấy chi đáp đặng ân thâm,
Chỉ còn có cách quyết tâm,
1866. Độ mình độ kẻ Lôi Âm đồng về.
Đó là một lời thề tuyệt đối,
Kẻ chân tu không dối lòng mình;
Từ đây dù tử dù sinh,
Con đường giải thoát một tình quyết đi.
Mặc đời có những gì cám dỗ,
Vẫn xem như là gió thổi qua;
Không hề rời Phật với ta,
1874. Lòng ta với Phật như là nước mây.
Trong mây súc tích đầy những nước,
Trong lòng ta có Đức Phật Đà;
Cho nên giữa Phật với ta,
Muốn cùng nhau gặp chẳng xa cách gì.
Liên hoa đợi đúng kỳ mới trở,
Phật tâm chờ đúng ngộ mới khai;

Người tu phải luyện chiêu mai,
1882. Nhớ câu mài sắt có ngày nên kim.

THANH SĨ.

Ghi chú:

- (1) ‘Trạt hà’: sông Trạt (to rộng dài như sông Trạt).
- (2) ‘điều’: (từ Hán) điều động, sắp đặt, đưa dẫn.